

Sidste søndag i kirkeåret

Salmevalg

Indgangssalme: *Dybt hælder året*, 732

Salme mellem læsninger: *Skyerne gråne*, 733,1-5

Salme før prædiken: *Skyerne gråne*, 733,6-9

Salme efter prædiken: *Dommer over levende og døde*, 276

Nadververs/salme: *Du som har dig selv mig givet*, 192,7

Udgangssalme: *Herre Kristus, dig til ære*, 431

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus

Jesus sagde: ”Når menneskesønnen kommer i sin herlighed og alle englene med ham, da skal han tage sæde på sin herligheds trone. Og alle folkeslagene skal samles foran ham, og han skal skille dem, som en hyrde skiller fårene fra bukkene; fårene skal han stille ved sin højre side og bukkene ved sin venstre. Da skal kongen sige til dem ved sin højre side: Kom, I min faders velsignede, og tag det rige i arv, som er bestemt for jer, siden verden blev grundlagt. For jeg var sulten, og I gav mig noget at spise,

jeg var tørstig, og I gav mig noget at drikke, jeg var fremmed, og I tog imod mig, jeg var nøgen, og I gav mig tøj, jeg var syg, og I tog jer af mig, jeg var i fængsel, og I besøgte mig. Da skal de retfærdige sige: Herre, hvornår så vi dig sulten og gav dig noget at spise, eller tørstig og gav dig noget at drikke? Hvornår så vi dig fremmed og tog imod dig eller så dig nøgen og gav dig tøj? Hvornår så vi dig syg eller i fængsel og besøgte dig? Og kongen vil svare dem: Sandelig siger jeg jer: Alt, hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre, det har I gjort mod mig. Da skal han også sige til dem ved sin venstre side: Gå bort fra mig, I forbandede, til den evige ild, som er bestemt for Djævelen og hans engle. For jeg var sulten, og I gav mig ikke noget at spise, jeg var tørstig, og I gav mig ikke noget at drikke, jeg var fremmed, og I tog ikke imod mig, jeg var nøgen, og I gav mig ikke tøj, jeg var syg og i fængsel, og I så ikke til mig. Da skal også de sige til ham: Herre, hvornår så vi dig sulten eller tørstige eller fremmed eller nøgen eller syg eller i fængsel, uden at vi hjalp dig? Da skal han svare dem: Sandelig siger jeg jer: Alt, hvad I ikke har gjort

mod en af disse mindste, det har I heller ikke gjort mod mig! Og de skal gå bort til evig straf, men de retfærdige til evigt liv.”

Prædiken

Det er ved første øjekast kun et uskyldigt spørgsmål: hvornår så vi dig i nød, uden at vi hjalp dig? Det er bukkene, de forbandede, der spørger Jesus, for de mener ikke, de har set Jesus lide nød. Fårene, de retfærdige, stillede det samme spørgsmål, men de havde hjulpet den nødlidende Jesus, uden at de vidste af det. Er spørgsmålet et omsorgsfuldt og empatisk spørgsmål, der springer ud af en ægte bekymring for den nødlidende? Nej, vel! Spørgsmålet afslører snarere en bekymring for én selv: hvordan opfatter de andre mig? Synes de, jeg er et godt menneske, og har jeg fundet nåde for Gud? Spørgsmålet er egoistisk.

Det er en meget alvorlig konflikt, og den handler ikke blot om, hvem der er retfærdig, og hvem der skal være

forbandet, for vi er alle både får og bukke, både retfærdige og forbandede. Den handler om at se Gud i vores næste.

Baggrunden for fortællingen om den sidste dom ved verdens ende er det dobbelte kærlighedsbud: Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og din næste som dig selv. Jesus siger, at hvis vi skal koge hele loven ned til en eneste koncentreret sætning, så er det *den sætning*, du skal elske Gud og din næste, der slår hovedet på sømmet. Og det betyder jo i al sin enkelhed, at det er kærligheden til Gud og vores næste, der er lovens udgangspunkt. Vi forstår ikke loven, hvis ikke vi sætter næstekærligheden som lovens centrum.

Loven er regler og bud, der beskriver, hvad vi *bør* gøre i forskellige situationer, og hvad vi må og ikke må. I samfundet er den fuldstændig nødvendig for at opretholde nogenlunde orden. Men den lov, der ifølge traditionen fra Det Gamle Testamente kommer fra Gud, handler ikke så meget om samfundets orden, som den handler om etik: hvordan skal vi behandle hinanden? Og det er jo et uhyre vigtigt spørgsmål, for vi er dybt

forankret i hinanden, vi er afhængige af hinanden. Alt, hvad vi gør, har direkte eller indirekte indflydelse på andre mennesker.

En kendt dansk teolog og filosof, K.E. Løgstrup, sagde det således: Vi holder altid mere eller mindre af vores medmenneskes liv i vores hænder. Det betyder, at vi har magt til at give liv og tage liv. Yderpunkterne er at elske og at dræbe. Og derimellem giver og tager vi liv i mere eller mindre grad.

Mødet med vores næste og vores dybe afhængighed af hinanden fordrer af os, *kræver* af os, at vi værner om livet og tager os af hinanden. Vi skal fremme liv, frem for at tage liv. Jeg tror, at så langt er vi alle enige.

Men Løgstrup sagde også, at fordringen om at tage vare på den andens liv, som vi holder noget af i vores hænder, altid kun gælder os selv. Vi kan aldrig kræve af de andre, at *de* tager vare på livet. Og så sagde han, at fordringen er uopfyldelig. Vi *kan* ikke handle i uselvisk næstekærlighed, fordi vi er selviske mennesker. Det er vores natur. Når

fordringen kræver af mig, at jeg handler i uselvsk og gengældelsesfri kærlighed over for den, jeg møder, så er det jo fordi, jeg ikke gør det *af mig selv*. Men i det øjeblik, jeg ikke handler næstekærligt af mig selv, så er det ikke kærlighed. I stedet har jeg ved hjælp af fordringen om at værne om mit medmenneskes liv forstået, at jeg *burde* have elsket. Jeg skal stadig handle, men mit motiv er ikke kærlighed: måske køber jeg ”Hus Forbi” af den hjemløse, fordi jeg ønsker at være et godt menneske.

I den seneste tid er næstekærligheden blevet meget debatteret. Det begyndte, da der pludselig stod en masse flygtninge ved den danske grænse nu her i september. Flygtningene var for de flestes vedkommende på vej til Sverige, fordi de havde hørt, at Danmark ikke ville tage godt imod dem. Da de ikke ville søge asyl i Danmark, og de ikke måtte tilbageholdes længere, blev de sat på fri fod, og de begyndte nu at vandre på motorvejen og ad landeveje og marker på vej mod Sverige. Det blev i den sammenhæng påpeget, at det måtte betragtes som menneskesmugling, hvis man hjalp flygtningene med at

komme til Sverige. Det var naturligvis synd for de hårdtprøvede flygtninge. De er flygtet fra krig og ødelæggelse og har mødt meget modstand undervejs. De har kæmpet for at nå frem til deres mål, og kort inden, de ankom til Sverige, blev de stoppet og tilbageholdt ved den danske grænse. Mange fik medlidenhed med dem og besluttede sig for at øve civil ulydighed. Og jeg tror, at politiet af og til vendte det blinde øje til, når velmenende danskere samlede flygtningene op på landevejen for at køre dem til Sverige. En af dem var Lisbeth Zornig, i manges øjne en helt og forkæmper for samfundets svageste, hun fyldte sin bil med blaffende flygtninge, da hun *tilfældigvis* var på de kanter, og kørte dem til Sverige – og så postede hun det på Facebook.

Reaktionerne var delte. Mange begejstrede syntes godt om det, og mange fulgte hendes eksempel, mens andre råbte op og skældte ud og sagde, at Lisbeth Zornig blot kørte rundt og ”flashede sin selvgodhed”.

Men som vi netop har hørt i fortællingen om verdensdommen, så er der i Kristendommen et krav om

næstekærlighed, et krav om at nære omsorg og barmhjertighed over for dem, der er nødlidende: vi skal give de sultne mad, de tørstige noget at drikke, de nøgne skal vi give klæder, de fremmede skal vi tage imod, og vi skal besøge de syge og de fængslede. Så hvorfor blev mange forargede over, at Lisbeth Zornig ”flashede sin selvgodhed”?

Jeg tror, det skyldes to ting. For det første kan det virke som om, at hun fordømmer os, der intet gjorde. Hun fremhæver sig selv som et lysende og godt eksempel til efterfølgelse. Når man gør sådan, så er man også med til at fælde dom over de rigtige og de forkerte handlinger.

For det andet stillede flere spørgsmålet: Hvem er egentlig min næste? Hvem er det, jeg har pligt til at elske? Og her fandt mange det hyklerisk, at Lisbeth Zornig kørte til Lolland og hentede de nødlidende flygtninge i stedet for at tage vare på de medmennesker, hvis liv hun allerede er viklet ind i. Min næste, sagde de, er den, der står ved siden af mig; jeg har kun pligt til at elske det menneske, jeg rent faktisk møder der, hvor jeg bor, arbejder og har hjemme.

Så hvem har ret? Hvem er de retfærdige, og hvem er de forbandede? Det er spørgsmålet, som vi skal besvare, hvis vi skal finde ud af, hvad Gud kræver af os. Det er det samme spørgsmål, som folkene i teksten om verdensdommen ved tidernes ende stiller verdensdommer, Jesus: Hvornår så vi dig sulten, tørstig, fremmed, nøgen, syg eller i fængsel? Med de spørgsmål afslører vi, at vi er mere interesseret i at hjælpe de rigtige, eller i at få det rigtige ud af at hjælpe, end vi er i at ofre alt, hvad vi er og ejer til fordel for vores næste. Og det gælder altså uanset, om vi blot føler os pligtige til at elske vores nabo og glemmer flygtningene, eller om vi satser på flygtningene og glemmer den ulykkelige nabo.

Vi behøver ikke at spørge, hvem der har brug for vores omsorg, og hvem vi har pligt til at elske, for hvis vi *virkelig* vil tjene Kristus, så gør vi det *kun* ved at tjene det andet menneske, uanset om det menneske hedder Birgit Sørensen eller Adolf Hitler. Og derfor handler alvoren i teksten ikke om at vise, hvem der er retfærdig, og hvem der er forbandet.

Tekstens alvor handler om, at ethvert menneske er både får og buk, retfærdigt og forbandet, for dommen over os er præsentsk; dommen sker lige nu og her; dommen fældes i øjeblikket, hvor et menneske må afgøre sine handlinger. Dommeren er Jesus Kristus, og det tror jeg, vi skal prise os selv lykkelige for. Om vi går bort til en evig straf eller om vi går ind til det evige liv afgør Jesus Kristus. Men han viste gennem hele sit liv og gennem sin død og opstandelse, at han ville gøre *alt* for at frelse de fortabte. Og derfor tror jeg ikke, der er nogen, der skal frygte en evig straf.

I stedet skal vi glæde os over, at vi ikke skal søge Gud på utilgængelige og skjulte steder eller dybt inde i os selv, hvor der ofte er mere utilgængeligt, end på det højeste bjerg. For Jesus siger, at Gud sidder lige ved siden af os. Og vender vi os om mod den person, så begynder det evige liv lige dér – uanset om vores motiver er ædle eller selviske. Amen.